

Prijelazni instrument Europske unije za Hrvatsku

Projekt

**Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i prirode za prilagodbu klimatskim promjenama
te priprema Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama**

Radionica

**Prenošenje iskustava zemalja Europske unije u izradi i provedbi strategija prilagodbe klimatskim
promjenama**

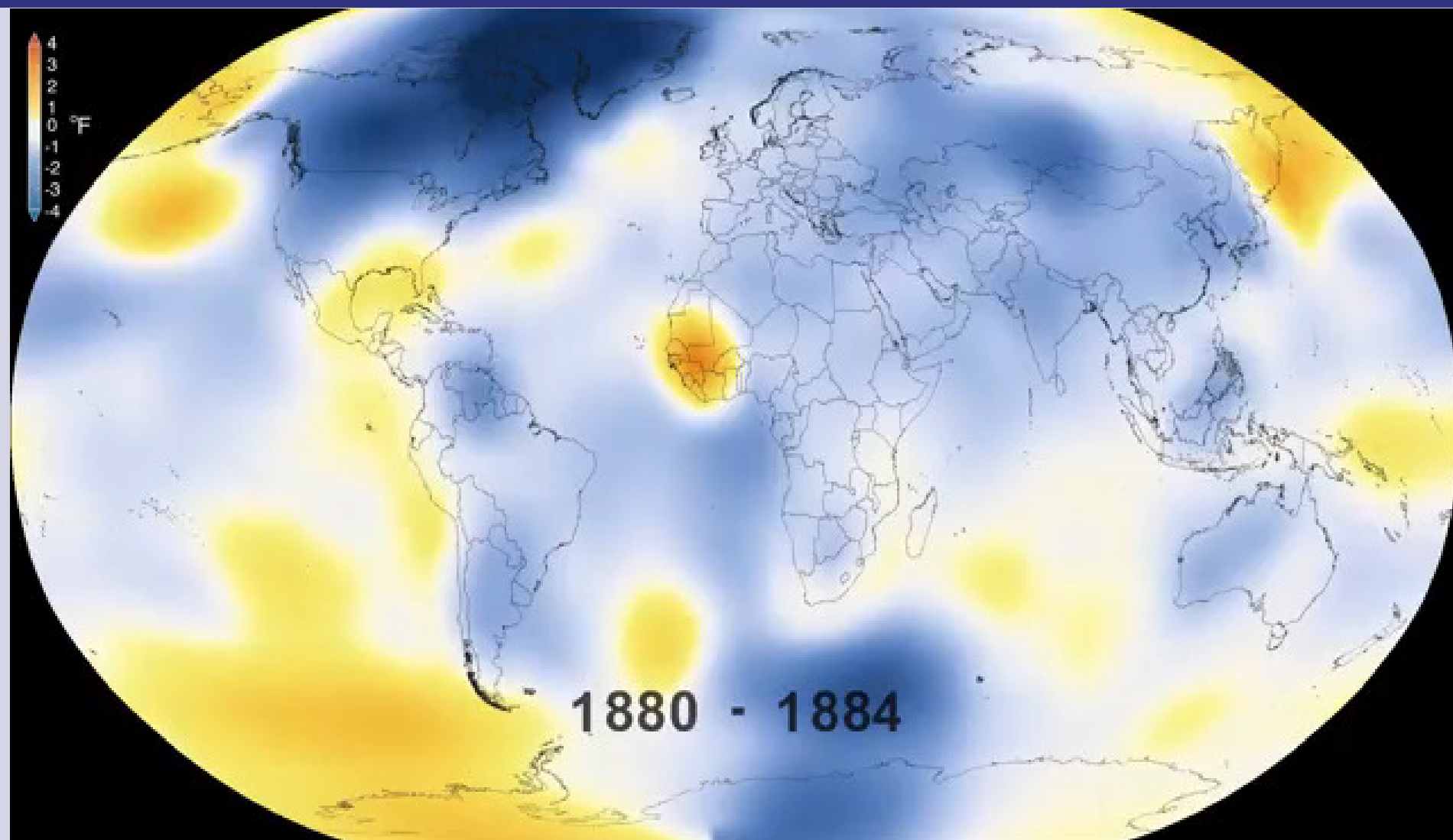
Zagreb, 8. – 9. rujna 2016.

Klimatske promjene i održivi razvoj – politika i aktivnosti

**mr. sc. Marija Šćulac Domac, pomoćnica ministra
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode**

Promjena globalne temperature 1884. – 2014.

<http://climate.nasa.gov/vital-signs/global-temperature/>

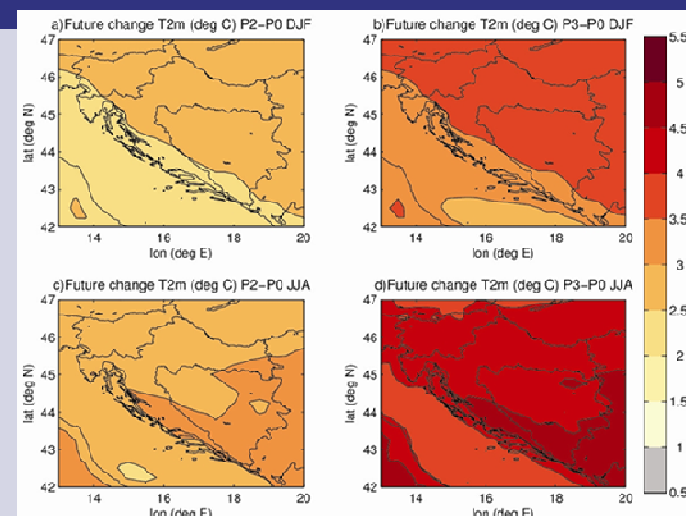
Očekivane promjene temperature i padalina u Republici Hrvatskoj do kraja 21. stoljeća

Do kraja 21. stoljeća:

- analiza je pokazala **značajan porast temperature** u Hrvatskoj
- veći dijelovi Hrvatske bit će izloženi promjeni u količinama oborina - umjerena do visoka mogućnost **povećanja padalina u zimskim i smanjenje ukupne količine padalina u ljetnim mjesecima**

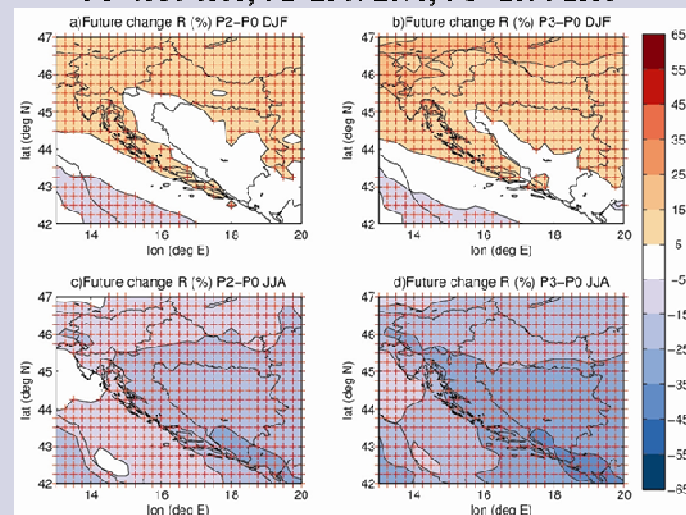
Izvor: DHMZ i 6. Nacionalno izvješće Republike Hrvatske prema UNFCCC (2014)

- dodatna analiza u okviru projekta izrade Strategije prilagodbe klimatskim promjenama

DJF – winter, JJA – summer

P0=1961-1990; P2=2041-2070; P3= 2071-2099

Utjecaj klimatskih promjena

Uočene promjene u klimatskom sustavu

Mnoge uočene promjene su bez **presedana** u razdoblju koje se mjeri **desetljećima pa čak i tisućljećima** – atmosfera i oceani su se zagrijali, količine snijega i leda smanjile, a razina mora podigla (IPCC AR5,1.1)

2015. bila je **najtoplija godina** od početka mjerenja (prethodni rekord – 2014. godina)

Buduće promjene klime, rizici i utjecaj

Daljnje emisije stakleničkih plinova uzrokovat će daljnje zagrijavanje i dugotrajne promjene u svim komponentama klimatskog sustava, povećavajući vjerojatnost **ozbiljnih, ireverzibilnih učinaka na ljude i ekosustave**.

Ograničavanje klimatskih promjena zahtijeva značajno i dugotrajno **smanjenje emisija stakleničkih plinova**, koje **zajedno s prilagodbom može ograničiti rizike** (IPCC AR5)

Utjecaj klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj

6. Nacionalno izvješće Republike Hrvatske prema UNFCCC (2014.)

- promjene u obrascu oborina utjecat će na otjecanje, intenzitet, vremensko razdoblje te učestalost poplava i suša; utjecaj na proizvodnju električne energije iz hidroelektrana
- podizanje razine mora (utjecaj na infrastrukturu, zaslanjivanje, izvore pitke vode u krškom području itd.)
- Invazivne vrste ...
- promjena u prostornoj raspodjeli šumske vegetacije; veći rizik od šumskih požara (na obali, ali i dijelovima Slavonije)
- promjena u sustavima uzgoja bilja i domaćih životinja
- utjecaj na kvantitetu i/ili kvalitetu vode za piće, hrane i zraka; češći i dulji toplinski valovi bit će ozbiljna prijetnja zdravlju ljudi; širenje bolesti poput malarije ili krpeljnog meningoencefalitisa; i dr.

Utjecaj na perspektivu održivog razvoja Hrvatske

Odgovor na klimatske promjene

Poduzeti hitne mjere za borbu protiv klimatskih promjena i njihovih učinaka

- 13.1 jačati otpornost i sposobnost prilagodbe na katastrofe
- 13.2. integracija mjera klimatskih promjena u nacionalne politike
- 13.3. poboljšati obrazovanje, svijest, kapacitete ljudi i institucija

Odgovor na klimatske promjene

United Nations
Framework Convention on
Climate Change

Pariški sporazum (2015.)

- zadržati porast globalne temperature ispod 2°C (i „nastojati” postići najviše 1.5°C)
- što je prije moguće poduzeti brzo smanjenje emisija
- ojačati sposobnost društva za nošenje s utjecajima klimatskih promjena i osigurati podršku državama u razvoju
- države su izradile nacionalne planove doprinosa smanjenju stakleničkih plinova (INDCs) – revizija svakih 5 godina
- Ključno je, istovremeno uz mjere smanjivanja emisija stakleničkih plinova, pripremati ublažavanje posljedica te procjenu i smanjivanje rizika od klimatskih promjena.

Odgovor na klimatske promjene

United Nations
Framework Convention on
Climate Change

26 Parties have ratified
of 197 Parties to the Convention

Accounting for 39.06%
of global GHG emissions

Entry into force

Pariški sporazum stupit će na snagu nakon što ga ratificira **barem 55 zemalja** koje su zajedno **odgovorne za barem 55 posto globalnih emisija** stakleničkih plinova. Zatim će postati pravno obavezujući za zemlje koje su ga ratificirale.

Europsko vijeće naglasilo je potrebu da Europska unija i njezine države u najkraćem mogućem roku ratificiraju Pariški sporazum kako bi bile njegove stranke od trenutka stupanja na snagu....

Odgovor na klimatske promjene

Strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama

3 prioriteta područja / 8 glavnih aktivnosti

Promicanje aktivnosti država članica:

- poticanje DČ da usvoje nacionalne strategije prilagodbe
- osiguravanje financijskih sredstava (LIFE, Horizon2020, ESI fondovi,...)
- podrška aktivnostima na lokalnoj razini (Covenant of Mayors for Climate and Energy)

Osiguravanje **informiranog donošenja odluka** kroz:

- popunjavanje „rupa” u znanju o prilagodbi, i
- daljnji razvoj europske platforme o prilagodbi klimatskim promjenama (Climate-ADAPT)

Osiguravanje aktivnosti od utjecaja klimatskih promjena (**'Climate-proofing'**) kroz:

- promicanje prilagodbe u ključnim ranjivim sektorima (poljoprivreda, ribarstvo, ...)
- osiguravanje otpornije infrastrukture
- promicanje korištenja osiguranja od prirodnih katastrofa i onih koje je uzrokovao čovjek

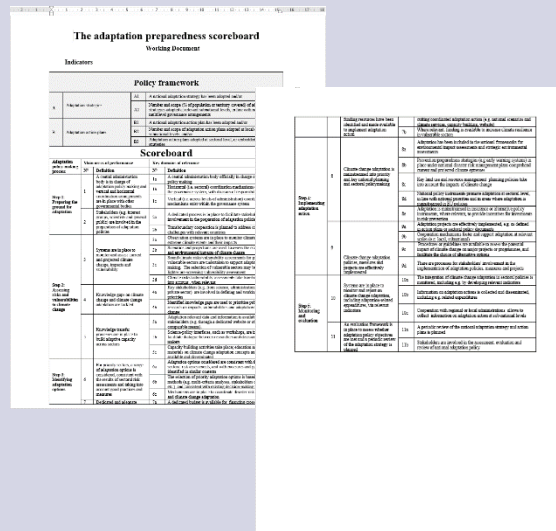
Odgovor na klimatske promjene-

Praćenje provedbe EU Strategije prilagodbe klimatskim promjenama i revizija strategije – sljedeće aktivnosti i obaveze

Nacionalne stranice na
Climate-ADAPT platformi
Rok za ažuriranje 31.10.2016.

Scoreboard
EK će izraditi analize za sve DČ
11/2016. – 5/2017.

Izvješće o provedbi
Izrada paralelno sa
Scoreboardom

Izrada korištenjem podataka:

- s nacionalnih stranica na Climate-ADAPT
- iz izvješća Europske agencije za okoliš
- rezultata trenutnih i predstojećih aktivnosti/ugovora EK
- iz ažuriranih podataka o upravljanju rizicima od katastrofa (DRR) – DG ECHO
- o uključivanju prilagodbe u postupke procjene utjecaja na okoliš (PUO) – transpozicija EIA Direktive

<http://climate-adapt.eea.europa.eu/eu-adaptation-policy/strategy/scoreboard.doc>

Odgovor na klimatske promjene

Praćenje provedbe EU Strategije prilagodbe klimatskim promjenama

Druga polovica 2017. godine

Izvješće Europske komisije prema Europskom parlamentu i Vijeću o statusu provedbe Strategije EU za prilagodbu klimatskim promjenama

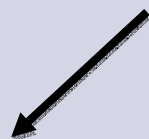
Fokus na:

- procjenu napretka DČ
- uključivanju prilagodbe u ključne politike i EU fondove
- informiranom odlučivanju (procjena dostupnog znanja i podataka, Climate-ADAPT)
- osvrt na nove zahtjeve (IPCC, UNFCCC, DRR)

Ako se procijeni da provedba nije zadovoljavajuća, moguć je prijedlog usvajanja obavezujućih propisa.

Odgovor na klimatske promjene

Republika Hrvatska

Ublažavanje

Strategija niskougljičnog razvoja RH za razdoblje do 2030. s pogledom na 2050. godinu (u izradi)

Prilagodba

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu

Povjerenstvo za međusektorsku koordinaciju za politiku i mjere za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama (Odluka VRH, 2014.)

Zakon o zaštiti zraka (NN 130/2011, 47/2014)

Članak 95., st. (2) – Izmjene i dopune ZoZZ

Obvezuje se Vlada da prijedlog Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj [...] podnese Hrvatskom saboru u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 118.

Prilagodba klimatskim primjenama podrazumijeva procjenu štetnih utjecaja klimatskih promjena i poduzimanje primjerenih mjera s ciljem sprječavanja ili smanjenja potencijalne štete koje one mogu uzrokovati.

Članak 118a.

Definira sadržaj Strategije prilagodbe za razdoblje do 2040. g. s pogledom do 2070. g. s akcijskim planom

Zakon o zaštiti zraka (NN 130/2011, 47/2014)

Prepoznati ranjivi sektori i propisana obaveza poduzimanja mjera prilagodbe u njima:

hidrologija i vodni resursi

poljoprivreda i ribarstvo

šumarstvo

biološka raznolikost i prirodni ekosustavi

biološka raznolikost i morski ekosustavi

obala i obalno područje

turizam

ljudsko zdravlje

Tijekom izrade strategije moguće je da se utvrdi još koje područje
(npr. urbana područja, energetika)

Zakon o zaštiti zraka (NN 130/2011, 47/2014)

Članak 118a.

(2) Tijela državne uprave i druga tijela javne vlasti nadležna za poslove meteorologije, zaštite prirode, zaštite okoliša, poljoprivrede, ribarstva, šumarstva, vodnoga gospodarstva, energetike, prostornog planiranja, mora, turizma i zaštite ljudskog zdravlja dužna su svake četiri godine, sukladno rokovima za dostavu izvješća iz članka 75. stavka 3. ovoga Zakona, izvješćivati Ministarstvo o aktivnostima vezano za prilagodbu klimatskim promjenama sukladno članku 15. Uredbe (EU) br. 525/2013.

(3) Prvo izvješće iz stavka 2. ovoga članka dostavlja se do 15. siječnja 2015.

(4) Nositelj izrade Strategije prilagodbe s akcijskim planom je Ministarstvo u suradnji sa središnjim tijelima državne uprave i drugim tijelima javne vlasti iz stavka 2. ovoga članka.

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama

svibanj 2016.

- 1.
- 2.
- 3.

studeni 2017.

- ocjena trenutnog stanja, modeliranje klime, procjena ranjivosti i utjecaja za ranjive sektore, izrada scenarija utjecaja i ranjivosti
- procjena rizika za ključne sektore, procjena mjera prilagodbe, određivanje prioriteta mjera i aktivnosti, načina provedbe mjera, načina integriranja mjera prilagodbe u sektorske razvojne planove, predlaganje redoslijeda, rokova i obveznika provedbe
- analiza troškova i koristi provedbe mjera, procjena sredstava za provedbu

Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.

Prioritetna os 5. Klimatske promjene i upravljanje rizicima		Ukupna alokacija za Prioritetnu os 5: 245.396.147 €	Ukupna alokacija za investicijske prioritete
INVESTICIJSKI PRIORITET 5a Podupiranje ulaganja za prilagodbu na klimatske promjene, uključujući pristupe temeljene na ekosustavu	Specifični cilj 5a1 Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama	30.396.147 €	30.396.147 €
INVESTICIJSKI PRIORITET 5b Promicanje ulaganja koja se odnose na posebne rizike, osiguranje otpornosti na katastrofe i razvoj sustava za upravljanje katastrofama	Specifični cilj 5b1 Jačanje sustava upravljanja katastrofama	215.000.000 €	215.000.000 €

Ostale aktivnosti vezane uz prilagodbu klimatskim promjenama

Program poticanja istraživačkih i razvojnih aktivnosti u području klimatskih promjena

- natječaj proveden 1. 4. – 4. 7. 2016., ukupna vrijednost – 17 milijuna kuna
- prvi u nizu ovakvih natječaja
- namijenjen znanstvenim organizacijama za financiranje istraživačkih i razvojnih projekata u području ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama
- poticanje hrvatske istraživačke zajednice na aktivnije sudjelovanje u rješavanju nacionalno važnih problema vezanih uz klimatske promjene i povezane mjere uz poseban naglasak na energetske održivost te međusobnu suradnju različitih sektora stavlja se dodatni naglasak na razvoj održivog društva
- u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Hrvatskom zakladom za znanost i Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

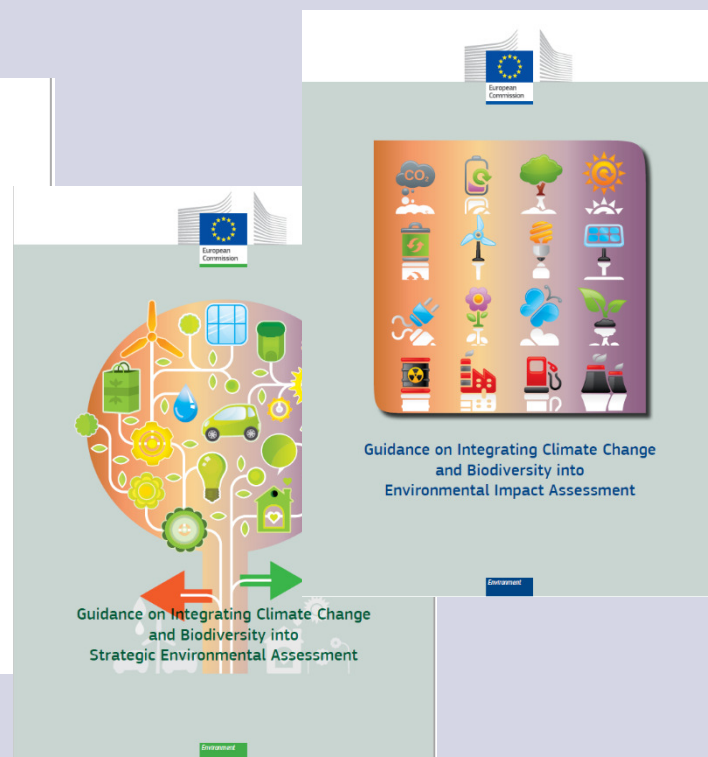
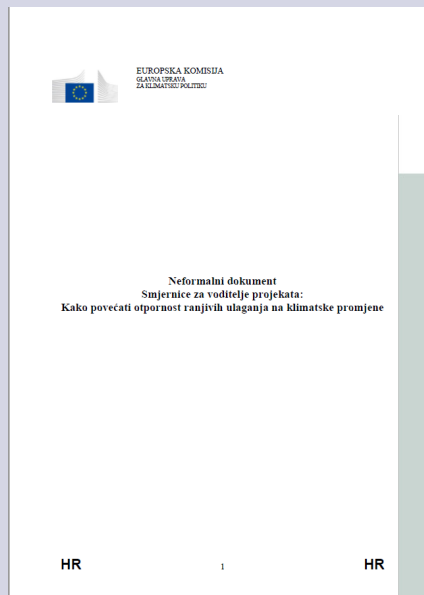
Ostale aktivnosti vezane uz prilagodbu klimatskim promjenama

Uključivanje prilagodbe klimatskim promjenama u razne dokumente:

- prilikom izrade SPUO, PUO, elaborata zaštite okoliša
- strategije, akcijske planove

-...

- prevedene Smjernice EK za voditelje projekta
- u pripremi prijevod smjernica za uključivanje prilagodbe u SPUO i u PUO
- može se preuzeti na stranicama MZOIP-a

Zahvaljujem se na pažnji

Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.

Specifični cilj 5a1 - Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama

-korištenje sredstava u skladu s prioritetima u okviru buduće nacionalne strategije prilagodbe klimatskim promjenama

-do tada planirane su dvije skupine aktivnosti koje proizlaze iz 6. Nacionalnog izvješća o klimatskim promjenama

Modernizacija meteorološke
motriteljske mreže (DHMZ)

- provedba primijenjenih istraživanja vezano za utjecaj i prilagodbu;

- jačanje kapaciteta javnih tijela;

- provedba aktivnosti na podizanju svijesti vezano za utjecaj klimatskih promjena;

- integracija mjera prilagodbe klimatskim promjenama u strateške i planske dokumente; izrada akcijskih planova prilagodbe na lokalnom nivou